

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1934

Vragen van het lid **Kuiken** (PvdA) aan de Minister voor Rechtsbescherming over *het bericht dat een crimineel op proefverlof zijn enkelband doorknipt en zware misdrijven kon begaan* (ingezonden 16 april 2018).

Antwoord van Minister **Dekker** (Rechtsbescherming) (ontvangen 1 mei 2018).

Vraag 1

Kent u het bericht «Enkelbandknipper verdacht van gewelddadige verkrachting»?¹

Antwoord 1

Ja. De feiten op 4 maart 2017, waarvoor deze verdachte inmiddels is veroordeeld, zijn uitermate schokkend. Ik prijs de moed van het slachtoffer die zij toonde toen ze gebruik maakte van haar spreekrecht gedurende de strafzaak.

In deze zaak is betrokkene eind december 2016 vastgezet nadat hij de bijzondere voorwaarden die door het openbaar ministerie aan zijn voorwaardelijke invrijheidstelling (v.i.) waren gesteld, had overtreden en zijn enkelband had verwijderd. De officier van justitie heeft vervolgens een vordering tot herroeping van de v.i. bij de rechter ingediend. De rechtbank Den Haag heeft op 28 februari 2017 op de vordering beslist, en deze gedeeltelijk toegewezen tot de duur die betrokkene op deze datum vastzat. Enkele dagen later zijn de strafbare feiten begaan waarvoor verdachte, door de rechtbank Rotterdam op 26 april 2018, is veroordeeld. Hij droeg op dat moment geen enkelband. De rechtbank veroordeelde betrokkene tot 12 jaar gevangenisstraf, en tbs met verpleging van overheidswege. Ook is de door het openbaar ministerie ingediende vordering tot volledige herroeping van betrokkenes v.i. toegewezen.

Vraag 2

Hoeveel personen krijgen jaarlijks een enkelband en hoeveel personen daarvan knippen die enkelband door?

¹ Telegraaf 12 april 2018, <https://www.telegraaf.nl/nieuws/1904862/enkelbandknipper-verdacht-van-gewelddadige-verkrachting>

Antwoord 2

Cijfers van de Dienst Justitiële Inrichtingen en de Reclassering wijzen uit dat in 2017 bij ruim 2.850 verdachten en veroordeelden werd besloten om een enkelband op te leggen. Inclusief het aantal verdachten en veroordeelden dat in 2017 een enkelband droeg die in 2016 is omgelegd komt het totaal aan dragers uit op: circa 3.500. 62 daarvan verwijderden in 2017 hun enkelband.²

Vraag 3

Hoeveel personen die verplicht zijn een enkelband te dragen begaan een misdrijf?

Antwoord 3

Er wordt niet centraal geregistreerd hoe vaak verdachten en veroordeelden aan wie het dragen van een enkelband is opgelegd een misdrijf plegen. Om een dergelijk cijfer te achterhalen moeten diverse organisaties, per enkelbanddrager, de volledige dossiers doornemen. Dergelijk dossieronderzoek is kostbaar en zeer tijdsintensief.

Vraag 4

Wat zijn de gevolgen voor degene die tijdens zijn voorwaardelijke invrijheidsstelling (v.i.) een enkelband moet dragen in het geval hij die doorknipt?

Antwoord 4

In het kader van de v.i. kan het openbaar ministerie bijzondere voorwaarden stellen. Ter controle van de naleving van de voorwaarden als het locatieverbod en -gebod kan een enkelband worden opgelegd. Bij doorknippen van een enkelband is er sprake van een overtreding van de gestelde bijzondere voorwaarden. Wat de precieze consequenties voor de drager daarvan zijn, is afhankelijk van de concrete omstandigheden van het geval. Wanneer een veroordeelde een voorwaarde niet naleeft, geldt als wettelijk uitgangspunt dat het openbaar ministerie een vordering tot herroeping van de v.i. indient. Wel is daarbij aan het openbaar ministerie beoordelingsruimte gelaten: als met wijziging van de voorwaarden of met een waarschuwing kan worden volstaan, kan afgezien worden van een vordering tot herroeping van v.i. Het openbaar ministerie beoordeelt of gehele of gedeeltelijke herroeping van de v.i. moet worden gevorderd. Dat hangt onder meer af van de aard van het strafbare feit (bij overtreding van de algemene voorwaarde) en de aard van de overtreding van (een) bijzondere voorwaarde(n). De rechter oordeelt over een herroeping, en hiermee over het wederom vastzetten van de saboteur. Als de rechter een vordering tot herroeping van de v.i. toewijst, bepaalt hij welk gedeelte van de straf waarover v.i. is verleend alsnog ten uitvoer moet worden gelegd. Bij een gedeeltelijke herroeping ontstaat er na afloop van de detentie een nieuwe (voorlopige) v.i.-datum voor de duur van het restant. Daarop zijn door het openbaar ministerie gestelde voorwaarden van toepassing. Als de officier van justitie van oordeel is dat er omstandigheden zijn die zich tegen een (hernieuwde) v.i. verzetten, kan hij een vordering tot uitstel of afstel van die v.i. indienen bij de rechter.

Vraag 5

Wat zijn de gevolgen voor een v.i. van degene die tijdens zijn v.i. een misdrijf begaat? Zit zo iemand het restant van zijn straf doorgaans alsnog uit? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

Bij het plegen van een misdrijf tijdens de v.i.-proeftijd wordt de algemene voorwaarde overtreden. Het openbaar ministerie is dan bevoegd een vordering (gedeeltelijke) herroeping in te dienen. De rechtbank die bevoegd is te oordelen over het nieuwe strafbare feit is tevens bevoegd te oordelen over een eventueel ingediende vordering tot herroeping van de v.i.

² Brief Reactie op berichtgeving elektronische enkelband d.d. april 2018.

Vraag 6 en 7

Ziet u aanleiding om de regels ten aanzien van de v.i. aangaande elektronische controlemiddelen aan te scherpen? Zo ja, waarom en op welke wijze? Zo nee, waarom niet?

Deelt u de mening dat – los van deze concrete zaak – in het geval een persoon tijdens proeftijd met een enkelband misdrijven pleegt, achteraf duidelijk is dat hij niet met een enkelband vrij had moeten worden gelaten? Zo ja, waarom en wat zegt dat over het bestaande toetsingskader? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6 en 7

Een enkelband is er niet voor gemaakt een vrijheidsstraf te vervangen en ook niet om onttrekkingen of strafbare feiten af te wenden. De band is bedoeld om de naleving van locatieverboden en -geboden te controleren. Aan de mogelijkheid de enkelband toe te passen bij justitiabelen die voorwaardelijk in vrijheid worden gesteld, ga ik niet tornen. Het is een effectief hulpinstrument: enkelbanddragers overtreden minder vaak hun voorwaarden. Ook blijft ongeoorloofde verwijdering van de band niet zonder gevolgen. Binnen het Nederlandse rechtsbestel is de rechter bevoegd om te oordelen over herroeping van de v.i. Het past mij niet om me over zijn oordeel uit te spreken.

Vraag 8

Wat is het protocol of zijn de regels met betrekking tot de opsporing van iemand die zijn enkelband doorknipt? Zijn die in deze concrete zaak goed opgevolgd? Zo ja, hoe kan het dan dat iemand toch nog dergelijke ernstige misdrijven kon begaan? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8

Als iemand zijn enkelband saboteert, genereert de band hier een melding van die in een meldkamer van de gecontracteerde provider wordt ontvangen. Daarna wordt direct de reclassering geïnformeerd. Afhankelijk van de strafrechtelijke modaliteit en het risicoprofiel van de betrokkene worden (vooraf bepaalde en vastgelegde) handelingen ondernomen. Deze zijn uitgewerkt in een opvolgingsprotocol dat door betrokken instanties wordt gehanteerd.

Zodra de reclassering een sabotagemelding ontvangt, probeert deze in contact te komen met de enkelbanddrager. Als geen contact tot stand komt of als het tot stand gekomen contact vragen oproept, wordt in ieder geval de opdrachtgever, meestal een officier van justitie of de directeur van een penitentiaire inrichting benaderd om te bepalen welke precieze acties in gang moeten worden gezet.

Bij zaken die zijn aangemerkt als hoog risico (er is dan bijvoorbeeld sprake van een slachtoffer dat moet worden beschermd of bij gevaar voor anderen) wordt direct met de politie geschakeld. Voortvluchtigen worden (inter)nationaal gesignaleerd en opgespoord. Daarbij kan een speciaal politieteam worden ingezet (FAST NL), dat zich onder verantwoordelijkheid van het openbaar ministerie, richt op de opsporing van deze groep verdachten en veroordeelden.

Aangaande de vraag over deze concrete zaak verwijs ik naar mijn reactie onder 1.